ALEXANDRU GEORGE – LATE AND DIFFICULT NOTES

Carmen Elena Florea
PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: Developing and Final Writings is a group of intriguing essays totally different from what we used to hear from Alexandru George. Published in 2002, in Târgoviște, the 250 pages offer themselves as an honest talk, as if the expected reader certainly accepts them, whichever their purpose could be. On the other hand, they might be registered as a monologue, the author seeming quite distant and on the verge to possess a sharp cut for the hidden details, so far. The short book is easily received by specialists and the common public, for the cristal clear message, the open mind and, most of all, the courage to approach delicate subjects. Some of the articles hint political matters, some others literary ones, most of them through the eyes and responsability of those who carried the burden of so-called hard sins, as seen by George, politicians and writers, as well. After 14 years, our perspective should benefit the response of the time passing by, thus, many unbelievable points of view finding their confirmation or disputing bitter rejection. In some aspects, our analyze might overcome the subjectivity Alexandru George himself overestimated, thus, turning into a judging process of the mind. Nevertheless, anyone should admit that readers everywhere have fans like this or that and will stand firmly for more or less surprisingly pen drawings of some famous people, such as George Călinescu (whom George never missed to criticize in his life, whenever he had the opportunity), Radu Petrescu, Mircea Cărtărescu, Andrei Pleșu or Gabriela Adameșteanu. What we really wonder about, after all, is why the author takes eveything so personally, what makes him react so plainfully and unforgivingly about those situations apparently of no true importance and why does he choose to have this intermezzo so late in his life and in such a diverse way he used to do before, giving up diplomacy, ellegance and balance...

Consemnări în curs și la fine este o lucrare pe care Alexandru George a ales să o publice în 2002, deși termenul "a ales" nu se mai susține în deceniile sale de scris postrevoluționare. E de presupus că, odată cu libertatea mult câștigată și invocată nu de puține ori, nimic nu-l va mai fi oprit pe scriitor să amâne trimiterea la tipar a unor cărți, din prudență, pudoare sau din bun simț. A considerat deseori că scrierile oneste nu-și găsesc locul în perioade tulburi, greu încercate sau pasibile a fi coruptibile moral. Așadar, în postura de necunoscut - pentru publicul larg și de ins incomod, pentru cunoscători, George nu mai întârzie să-și exprime punctele de vedere în legătură cu acele subiecte pe care le consideră necesare ori obligatoriu a fi luate în discuție. Se pune întrebarea dacă reflectarea de altădată nu-i dăunează acum, când lipsește deliberat, pentru că incisivitatea de care dă dovadă în mânuirea condeiului îl pune serios pe gânduri pe cititorul său fidel. Descoperim un altfel de eseist, de scriitor, greu de spus critic, deși, terminologic vorbind, toate calificativele îi sunt proprii - ne-am obișnuit cu ele de la începuturi. Schimbarea de ton este evidentă și, într-o oarecare măsură, este anunțată din primele pagini - *De ce scriu?* Cu atât mai mult este nedumerit cel care citește și care nu regăsește nimic din stilul pe care îl îmbrățișa constant maestrul. Confesiuni amare, observații strict personale, departe de a fi considerate critică obiectivă, tristeți târzii nejustificate, plata unor polițe care nu interesează pe nimeni, lipsă totală de eleganță ori diplomație, iată numai câteva concluzii pe care le fixăm și

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

care nici sub aspectul informației, nici sub cel valoric, nu stau alături de lucrările care au precedat acest mic tom. Sigur, din punct de vedere al redactării, discursul este fără cusur. Este, poate, singura constantă păstrată și care oferă avantajul lecturii pe nerăsuflate, ca de obicei, chiar dacă sprâncenele lectorului se ridică de nenumărate ori în semn dezaprobator sau pentru a infirma opiniile împărtășite paginii. Sunt 51 de articole în aproape 250 de pagini, ceea ce vorbește de la sine despre privirea sumară aruncată subiectelor tratate. Pe de o parte, apare avantajul lămuririi personale rapide asupra oricărui topic. Pe de altă parte, însă, se fixează tentația abordării lor superficiale sau chiar cea a încercării forțate de scoatere a unor lucruri interesante din piatră seacă.

Este pentru prima dată când se poate crea impresia de can-can literar într-o carte a sobrului și imparțialului Alexandru George. Cel care ne obișnuise cu tușe delicate, laude excesive, umbre scuzabile, evitând conflictele și topind mânii ascunse în compromisuri verosimile apare de această dată ca un pensionar plictisit și pus pe harță, dispus a se certa cu toată lumea pentru reabilitarea propriului nume, frizând aroganța, și aceasta deloc caracteristică sieși. În plus, delirul său războinic este declanșat și împotriva unor nume grele (George Călinescu, Radu Petrescu, Mircea Cărtărescu, Andrei Pleșu, Gabriela Adameșteanu), cu mulți susținători în publicul larg și imparțial, ceea ce nu poate avea drept finalitate decât eșecul demersului dorit a fi îndrăzneț. La fel, uimește soclul fragil al construcției critice proiectate. Niciuna dintre incursiunile tematice ori reproșurile critice nu este reprezentativă pentru vreun subiect literar care să țină prima pagină a unui ziar, cu atât mai puțin pentru posteritate. Și atunci, ne întrebăm, parafrazând titlul primului articol, altminteri unul reflexiv: de ce a scris această carte? Impresia generală este aceea a creării unui șir de scrisori netrimise, prilej de confesiuni, autoportret, răbufnire, năduf, cu precizarea că destinatarul (cititorul) pare statornic și sigur, dispus să primească oferta inedită în aceeași notă de benevolență, ca în trecutul atât îndepărtat, cât și neîndepărtat. De aici, greșeala. Publicul este eterogen, dinamic, obiectiv, exigent, cu așteptări în creștere, iar simpla declarație de dragoste făcută o dată, de două ori nu obligă la dragoste veșnică și cu atât mai puțin necondiționată. Dacă valoarea adevărată nu rezistă.

De ce scriu?... Pentru că motivele scrisului sunt altele la un debutant față de cele ce însuflețesc pana mult mai tocită a unui septuagenar... Acesta poate doar să-și continue activitatea, stăruind pentru a se menține în atenția publică, pentru a-și demonstra sieși că mai e în puteri, așadar în viață, sau pur și simplu din inerție – mașina de scris arghezian... Mai am unele lucruri de dezvăluit, nu cred însă că tocmai acum aș putea spune că voi începe ceva... Tristețea bătrâneții literare se reflectă în neputința oricărui creator care prevede matur sfârșitul, în condițiile în care, pentru un artist, orice final este pregătit, așteptat cu mult înainte, tot de dragul clădirii în timp a operei – în sens larg. Nefericirea omului și a autorului explică oarecum conținutul vehement al paginilor ce vor urma acestui lirism neașteptat. Surprinde, însă, patima de a găsi vinovați și justificări pentru neputința evidentă a celui care zărește deja capătul de drum. Sunt invocate deceniile comuniste, mai ales perioada anilor ’50 ai secolului trecut, când George admite că scrie, dar nu publică[1]. Tiparul acesta arghezian al debutului voit întârziat, deși în alte circumstanțe urzit, se susține numai la nivel personal și temporar, de vreme ce aceleași

[1] *Astfel, în deplină obscuritate, fără a informa pe absolut nimei, nici pe propriul meu frate, cu care împărțeam camera de dormit, am umplut foarte multe pagini. Din ele aveam să-mi valorific traducerea din Villiers de l’Isle-Adam, câteva sute de pagini de jurnal, care vor constitui materia din care aveam să alcătuiesc romanul* Seara târziu, *iar pe la mijlocul deceniului VI am elaborat, cu punctul final 1959, marele meu roman care va primi titlul* Oameni și umbre, glasuri, tăceri. (pag.6, ediția 2002, *Consemnări în curs și la fine*).

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

scrieri au fost ulterior tipărite... tot în perioada comunistă. Apoi, se știe cât de prolific a fost autorul în deceniul optzecist, premergător Revoluției și ne apare cu atât mai neclară lamentarea sa, autofelicitarea pentru asediul editorial postdecembrist. Și aici apar spovedanii de citit printre rânduri: parcă temându-se a nu fi socotit duplicitar, menționează cât de dificil și-a dus existența câteva decenii, câștigând numai din scris (altminteri, de lăudat). Nu pare a fi locul meritat al lui Alexandru George să facă dreptate, ierarhii și să arunce la colț ori să scoată de la naftalină nume, scrieri, chiar monumente de arhitectură[2]. Nimic din ceea ce spune nu este inedit, iar exprimarea unui punct de vedere deja împărtășit de mase, dar și de specialiști, nu își are rostul. Pare că scriitorul încearcă o afiliere forțată la niște cercuri care îl resping, în primul rând, cum spuneam, bănuindu-l de duplicitate. Pentru sine, nu sunt deloc „mari scriitori" M. Beniuc, Z. Stancu, Ion Lăncrănjean, invitația unei descoperiri tardive fiind adresată pentru Mircea Eliade, Radu Gyr, Nichifor Crainic, de pildă. Dacă pentru unii poeți se găsește scuza nesusținută, totuși, a unui paralelism sau chiar a unei concurențe legionar-comuniste, pentru alții se revine aproape ranchiunos, făcându-se remarci defavorabile, ori de câte ori este posibil.[3] În prima categorie intră Octavian Goga sau Aron Cotruș, considerați *eminenți* și „de dreapta", dublați fiind de Liviu Rebreanu și Panait Istrati, deplânși a fi fost interzișii, la început, de către comuniști. Din a doua categorie *cel mai stupefiant rămâne Beniuc, funcționar antonescian, vedetă a momentului iredentist în favoarea Ardealului, salutat ca atare de „fascistul" D. Caracostea și mai apoi devenit marele stegar comunist, zelatorul politicii de partid, oficial recunoscut și copleșit de bani și de onoruri.*[4] Oprobiul este evident și nu apare nicio undă de regret sau de dubiu, deși nu i se impută valoarea scrierii (ceea ce până la urmă este singurul lucru care contează într-o literatură și care îi va rămâne posterității, dincolo de categorisiri politice și de încadrări cu caracter personal). Mai mult decât atât, de același tratament lipsit de onestitate și echidistanță au parte și nefericiții care, la un moment dat în existența lor, s-au grăbit să elogieze vreun poet agreat de comuniști (situație realmente regretabilă, pentru un critic autoconsiderat prolific și important): *...voi menționa pe un versificator de ocazie, nu lipsit nici el de entuziasmul comandat, d. Șt. Cazimir, care s-a găsit să-l omagieze pe marele poet al comunismului, A. Toma...*[5] Este vizibilă catalogarea sub raport politic, criteriul care a împiedicat ori eliberat niște scrieri, de-a lungul anilor, dar nu se susține demolarea valorică, indiferent de premisele regimului care le-au provocat. Un omagiu indirect i se aduce prozei scrise în zorii mileniului III, în dauna poeziei și a dramaturgiei, ceea ce reprezintă o altă notă discordantă cu realitatea, rămasă strict sub lupa subiectivității. Sau a specialistului cu profil vădit epic, doritor a reafirma nume ignorate ale unor romancieri, lângă care îl alătură, total lipsit de modestie, pe al său: Petru Dumitriu, Nicolae Balotă, N. Steinhardt, Alexandru George, D. Țepeneag. Sub pretextul înfierării anilor care au urmat imediat instalării regimului comunist, după Eliberare, criticul George nu pierde prilejul să- ironizeze pe Nina Cassian, Maria Banuș, Dan Deșliu, A. E. Baconsky. Pentru alții, găsește circumstanțe aparent atenuante, considerând că Geo Bogza, Eugen Jebeleanu, Laurențiu Fulga *...au revenit la felul lor de a scrie de dinainte de comunism, ...s-au „maturizat" rodnic*[6]*...* Născut în 1930, autorul are avantajul de a fi fost martorul schimbării câtorva regimuri politice și de a fi analizat, în paralel cu cei care s-au făcut auziți la

[2] Casa Scânteii, blamată pentru arhitectura sovietică și Casa Poporului, ambele păstrându-și stilul funcțional, ulterior.
[3] O exagerare nejustificată, care nu poate decât să dizolve caracterul critic al afirmațiilor și să-l treacă strict sub o umbrelă a subiectivității ori a aprecierilor personale.
[4] Pag.16, *Consemnări...*
[5] Idem, pag.17.
[6] Capitolul *Ce ar fi de făcut?* (un botez leninist, dar în care se fac deprecieri „democratice"), pag.11, *Consemnări în curs și la fine*, 2002.

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

timp, literatura care a răspuns cerințelor timpului sau care s-a impus, indiferent de culoarea partidelor aflate la putere. Se vorbește despre patruzeci de ani de dramă culturală, relativ îndulcită începând cu deceniul al VI-lea al veacului trecut, dar se face loc, din nefericire, pentru abordări minimaliste, de tip bulevardier sau chiar de analize incerte – fie voit, pentru a se pune la adăpost, fie din lipsa aprofundării cauzei în sine (pentru că nu se poate pune problema lipsei de profesionalism). Așa apar câteva pagini dedicate lui Marian Popa, despre care nu este clar dacă se dorește omagierea sa firavă ori ironizarea mascată, pentru că nu înțelegem exact perspectiva critică referitoare la *Istoria literaturii române de azi pe mâine.* Pe de o parte este *foarte importantă*, pe de altă parte este combătută prin contraargumente mai degrabă justificate autobiografic, din perspectiva martorului unor evenimente, decât critic. Când nu sunt refuzate, considerentele lui M. Popa devin comune, spuse și de George, ca un dat firesc sau sub forma unui teribil regret că nu a avut intuiția să fie el primul care face respectivele afirmații. Este și motivul pentru care sunt invocate aceleași nume de scriitori, învinovățiți pentru aservirea unui regim incult. Ceea ce deosebește cele două puncte de vedere este criteriul de selecție subiectiv, părtinitor la George, contrastând cu cel generalizator și echidistant folosit în invocata *Istorie*. Ca să nu mai vorbim, iată, continuând seria observațiilor anterioare, de Dan Botta, a cărui editare post-mortem, surprinzătoare pentru acest marginalizat anticomunist, se explică total neprincipial în *Consemnări...*: *...Al. Balaci, director al Editurii de Stat sau factor ministerial, era în foarte bune relații cu văduva celui editat...*[7] Sunt și rânduri de duzină, deseori, care frapează din nou, pentru că scrierile anterioare ale criticului erau pline de substanță. Balansul acesta al gândurilor este prilej de interpretare a unor incertitudini, deloc favorabile unui recunoscut analist. Sunt multe afirmații, chiar prea multe, care par inutile, repetabile, preluate ori general valabile, iar acest inconvenient știrbește din originalitatea întregului și din interesul lectorului: *La noi în țară...ceaușismul nu s-a afirmat prin oponența deschisă, brutală față de ceea ce fusese înainte sub Dej. Literatura scrisă în cele patru decenii pune în valoare o oarecare sciziune, ceea ce ridică încă o dificultate.*[8] Dorința de reechilibrare personală morală și profesională a fost justificată tot de *Istoria...* , o carte deopotrivă *senzațională* și *scandaloasă*. Lui Marian Popa, autorul său, îi reproșează că *nu l-a citit cu interes* și că este total greșită situarea sa *într-un fel de anexă literară a criticii criticilor*[9]. Prilej de inventar laudativ propriu sau, de ce nu, un drept la replică venit la timp și corect justificat: *...Eu am scris cărți întregi despre poeți (T. Arghezi), prozatori (Mateiu Caragiale), dramaturgi*[10] *(I.L. Caragiale), am prefațat pe Ion Ghica, Ion Holban și iarăși cei doi Caragiale, am dat texte substanțiale despre G. Călinescu romancier, despre romanele lui Camil petrescu, povestirile lui V. Voiculescu, am scris despre H. Papadat-Bengescu, Marin Preda, Eugen Barbu, Petru Dumitriu, Mihail Villara, Dinu Pillat, Al. Vona, care numai critici nu au fost. În fine, nu am neglijat pe Ion Barbu, Dim. Stelaru, Constant Tonegaru, Radu Tudoran, dar și pe Eminescu sau Vinea.*

Ne apare Alexandru George ca un mare însingurat, la propriu și la figurat. Ceea ce îl doare cel mai mult, fizic și psihic, este aruncarea sa voită într-un con de umbră. Se întreabă permanent de ce nu este recunoscut, de ce nu i se apreciază opera. Din afară, privindu-se critic, este foarte mulțumit de sine. Consideră că a scris enorm, divers, că s-a jertfit în diferite perioade, crunte din punct de vedere politic. Un mare neînțeles - ceea ce nu îl înscrie, nici astfel,

[7] Idem, pag. 13.
[8] Idem, pag. 14.
[9] Idem, pag. 15.
[10] Dacă i se poate reproșa ceva criticului, altminteri extrem de reacționar în aceste rânduri, pentru a păstra proporțiile realității, este forma de plural folosită atât pentru produsul finit – *cărți întregi*, cât și pentru semnatarii lor – *poeți, prozatori, dramaturgi*.

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

în cartea scriitorilor neamului, la aspectul „inedit". Poate își reproșează că a fost tipul 'marelui domn' în critică. În genere, cu câteva excepții (G. Călinescu), când realmente a lăsat impresia unor plăți necesare și personale, autorul s-a impus prin eleganță, ton iertător și comprehensibilitate, ca un lord englez ce a descins temporar pe la porțile noastre pestriț-balcanice. Ca și cum ar regreta timpul pierdut și adâncindu-se într-o depresie a senectuții ireversibile, și ca om și ca scriitor, George schimbă registrul. Și totul s-a întâmplat fie ca răzbunare târzie, pentru că nu mai avea nimic de pierdut, fie ca amar răspuns la inutilitatea demnității sale, dovedită în timp, care nu s-a ales decât cu ignoranță sau cu câteva note superficiale de bun simț, trecute aproape din obligație, de dragul respectării unor uzanțe curente, în antologiile consacrate. E de nerecunoscut bătrânelul acesta morocănos, de vreme ce în marea literatură nimic și nimeni nu are vârstă, nimic și nimeni nu trebuie să se simtă amenințat de timp. Supraviețuirea se luptă cu însuși timpul, iar arma infailibilă este valoarea operei și a artistului, nu autoapărarea ursuză, cu glas presupus declamativ, învăluită în aburii cuprinzând zări atinse de săgeți aruncate la întâmplare, de dragul echilibrării individuale. Spre a nu ajunge să spunem oftând, cu neputință, vinovați de mult prea 'târziul' din scrisul nostru, întocmai precum Alexandru George: *Sunt un nume, dar nu o operă...*

La fel de neînțeleasă este confuzia pe care o face criticul între realitate și ficțiune. Sub pretextul avantajului de a fi fost martorul direct al bombardamentelor din 1944, din București, face o întreagă demonstrație istorică, intrând în conflict și cu specialiști din acești domeniu, pornind de la combaterea spuselor lui Mircea Cărtărescu. Într-o operă literară. Ce-i drept, din vina vârstei, creatorul unui articol publicat în *România literară*[11] nu a avut cum să verifice direct ceea ce și-a imaginat (locul, ora, numărul bombardamentelor, gravitatea lor), dar în mod cert, nici nu ar fi făcut ceva în acest sens. Nu acest lucru se urmărea, de dragul creației, ci numai zugrăvirea unui fundal, pornit de la fapte autentice. Nimic mai firesc, ca drum de la real la imaginar.Vehemența cu care a reacționat însă Alexandru George nu își găsește nicio justificare, dacă ne raportăm la demersul critic, de presupus a fi singurul de luat în seamă. Cărtărescu nu a făcut nici consemnare istorică, nici jurnal. Pură literatură. Chiar la limita cu fantasticul. De aici, o întreagă 'poveste' a bombardamentelor la George, căreia i-ar fi stat mult mai bine ca nuvelă, separat, ori ca jurnal indirect de front, trăit, văzut, respirat, foarte interesant și pasional, de altfel, dacă luăm în calcul numeroasele informații inedite, multe privindu-i și pe alți confrați de breaslă ai autorului. Nicidecum nu se susține alunecarea în realitate și contrazicerea cu litere tipărite nevinovat, într-un volum care se dorește a fi integrat în cel al criticii ori al eseisticii literare: *...în mahalaua mea, cele mai apropiate bombe au căzut... în curtea bisericii Popa Rusu, la intersecția dintre Armenească și o altă străduță și pe un loc viran între două blocuri pe B-dul Carol, în apropierea Căii Moșilor... (Viitorul poet M. Ivănescu a stat mai aproape decât mine de pericolul de a fi atins de bombele americanilor, dar cred că familia sa se afla deja refugiată la Butimanu..., în timp ce ai mei vor pleca mai târziu la Florești...Un alt mare spirit, dl. Al. Paleologu..., a scăpat și el din nenorocire...*[12]

De la aceste supoziții hazardate și până la pseudoștiința unui istoric nu a mai fost decât un pas. Și cum să se impună un ignorat, în plină perioadă democrat-liberală, când ceasul biologic bătea amenințător, decât prin a deveni, cunoscător sau nu, anti-antonescian! Risc imens, pentru un nume extrem de controversat, cu tabere diferite, dar reprezentate de specialiști, nu de gazetari îndrăzneți. Fiindcă numai astfel poate fi încadrat George în acest demers, numai ca jurnalist curios și dornic a scrie despre ceea ce crede. Cu ardoare. În speranța că patosul îi va

[11] *Vreau să-mi spui frumoasă Zaraza*, RL, 10/2000.
[12] *Consemnări...*, pag.20.

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

fi împărtășit de novicii care citesc. Este și motivul pentru care, îmbrățișând un domeniu care nu îi este familiar, istoria, Alexandru George se face responsabil de însușirea unui stil beletristic, nu critic, și el slab, tributar lipsei de documentare științifică. Mărturia vizuală nu ține loc suficient de incursiune istorică de bibliotecă.

Revendicându-și calitatea de participant direct la bombardamentele bucureștene din Aprilie 1944, scriitorul, preadolescent atunci, exagerează și își impune punctul de vedere neprofesionist nu numai când îl interpelează pe Cărtărescu, nedrept, ci și când analizează articolele Monicăi Lovinescu – *Siberia spiritului* (aparent fără vreo legătură cu războiul de facto) sau, grav, când contrazice istorici reputați, precum Florin Constantiniu, Gheorghe Buzatu ori Ion Scurtu. Desigur, exprimarea opiniei nu este interzisă, dar găsim total neadecvată insinuarea unui om de Litere într-un alt domeniu de cercetare, și încă având prerogative de specialist. În plus, nu apare niciun document, nicio justificare reală pentru tot ceea ce se susține, exceptând experiența directă a unui copil. Chiar și așa, adultul septuagenar în momentul realizării criticii face judecăți de valoare total depășite, despre soarta țării și viitorul său, privind meritele aliaților sau calitatea de victimă a armatei române. Toate acestea furibund, unite într-un singur glas, tunător, vindicativ, îndreptat împotriva unui singur om, generalul Antonescu[13]: *Eram tratați cu toată duritatea, consecutiv angajării stupide, chiar criminale a lui Antonescu.*

George consideră că momentul Aprilie 1944 este cel al părăsirii mareșalului de către toți și al confruntării crude cu realitățile unui război nemilos. Este însă furibundă reacția sa antiantonesciană, sprijinindu-se numai pe vorbe și cu atât mai puțin credibilă, cu cât devine mai vehementă. O greșeală strategică ori tactică a unui conducător nu poate fi înfierată într-atât încât să elimine și, vizionar, ce s-ar fi petrecut cu această națiе dacă Antonescu ar fi avut alegerea potrivită. Dacă, totuși, el a fost cel care a avut de ales într-o monarhie cu sânge german. O analiză serioasă sub raport istoric trebuie însoțită de pilde, acte, mărturii diverse, altminteri nu rămâne decât o poveste și, sub acest aspect, nu deranjează pe nimeni, pentru că scriitorii sunt mereu, prin menirea lor, iertați și înțeleși. Ei au prin contractul lor nescris cu tărâmul imaginației dreptul să plăsmuiască și să transforme gândul, dorința, mâhnirea lăuntrică în literă scrisă. Nu în istorie scrisă cu sânge pentru neam de neamul nostru. În altă ordine de idei, toată pledoaria lui George este vădit lipsită de modestie[14] și acest amănunt cântărește și mai apăsător în talerul așezat întru eventuala înțelegere ori acceptare a demersului său. Nu rămâne în sfera verosimilului nici 'amestecul' acesta de teme din întregul volum al *Consemnărilor*, fiind deficitar pentru caracterul fluent și omogen al conținutului și nedumerește cu privire la încadrarea cărții într-o tipologie recognoscibilă: de critică literară, eseu politic, tabloid mai șlefuit, confesiuni. 'Mixul' dăunează și scriiturii în sine, pentru că transpare ranchiuna, obida personală și aplecarea bătrânească asupra celor tratate, alteori râvna de a găsi cu orice preț un subiect care să poată sălășlui în pagini. Așa se face că artificiile compoziționale și stilistic au făcut trecerea pe nesimțite de la discuția cu caracter istoric la eventualele sechele pe care actele descrise le-ar fi avut asupra poporului român, în speță, asupra unei părți a lui, cea reprezentată literar – practic singurul lucru așteptat de la început din analiza lui Alexandru George. Așa aflăm sau ni se confirmă că în perioada ceaușistă literatura era mult mai luminoasă și sinceră decât în timpurile staliniste, dar și că, finalmente, după cum sesizase și Ion Cristoiu, influența sovietică de început nu s-a constituit chiar într-o *catastrofă națională*. Invocarea cunoscutului ziarist nu este întâmplătoare, pe de o parte căutându-se sprijin printre oamenii momentului (dl.

[13] Idem, pag. 22.

[14] Idem, pag. 23: *„ ...Am mai spus-o: cine nu ia în seamă importanța momentului aprilie 1944 nu poate înțelege ușurința incredibilă cu care s-a realizat actul de la 24 august."*

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)

Cristoiu rezista în atenția concentrată a publicului de gazete, ca veritabilă vedetă, de vreo 10 ani, la data publicării acestei cărți), iar pe de altă parte încercându-se sporirea credibilității celor spuse, care, la prima vedere, îi puteau șoca pe cei mai puțin informați. Apoi, ne bucurăm să găsim reelogiate nume cu care ne obișnuisem – Arghezi, Blaga, Voiculescu, ne întristăm în fața altora aruncate în derizoriu, la fel de cunoscute – Eusebiu Camilar, Lucia Demetrius, Zaharia Stancu, dar și, strecurat fin printre rânduri, criticul Silvian Iosifescu. De notat și părțile bune care au supraviețuit perioadelor grele comuniste, imediat după instalarea regimului, bine observate de Alexandru George: *...fenomenul cultural cel mai semnificativ al acelor ani este afirmarea masivă şi variată a eseului (filosofic, ştiinţific, moral, artistic) şi a încercărilor de filosofie – Mircea Florian, Anton Dumitriu, M. Ralea, T. Vianu dau opere maxime în acest gen.*[15] Remarcăm la criticul bulversat, totuși, mulțumirea că literatura română a învins și a selectat valori autentice în toate perioadele sale, indiferent de înregimentare și că fiecare timp își are istoria sa, povestea sa, slujitorii ori cavalerii săi apărători, care salvează cartea, oricare ar fi modalitatea de expresie aleasă, întrucât menirea ei este să existe pentru oameni și pentru totdeauna.

Bibliografie:

George, Alexandru, *Consemnări în curs și la fine*, Târgoviște, Grupul Editorial Bibliotheca & Pandora-M, 2002.

Dicţionar general al literaturii române, vol. II, E-K, Buc., Ed. Univers Enciclopedic, 2005.

Henri, Zalis, *O istorie condensată a literaturii române*, Târgovişte, Ed. Bibliotheca, 2007.

Manolescu, Nicolae, *Istorie critică a literaturii române*, Piteşti, Ed. Paralela 45, 2008.

Cristea, Tudor, *De la clasici la contemporani*, Târgovişte, Grupul editorial Bibliotheca & Marcona, 2008.

[15] Idem, pag. 28.

BDD-A23208 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 03:08:33 UTC)